

Arkiv:
Arkivsak: 20/1004 - 1
Saksbehandler: Charlotte Aune
Bryne
Dato: 13.01.2020

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
004/20	Formannskapet	30.01.2020
005/20	Landbruk, samferdsel, natur og miljø	29.01.2020

Førstegangsbehandling for kommunedelplan for klima

Rådmannens forslag til innstilling:

Forslag til kommunedelplan for klima legges ut på høring og til offentlig ettersyn fram til 20. mars 2020, jf. Plan- og bygningsloven § 11-14.

Landbruk, samferdsel, natur og miljø 29.01.2020:

Behandling:

Forslag til tilleggspunkt, foreslått av Michael Torp, Fremskrittspartiet

Punkt 2:

Følgende presiseres i planen, før den legges på høring:

Målene i kommunens klimadelplan skal hovedsakelig oppnås ved å tilrettelegge for- og belønne klimavennlige valg. Tiltak og krav ment for å vanskeliggjøre eller fordyre hverdagen til enkelte grupper, for eksempel bilistene, skal ikke benyttes.

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

FrPs tilleggspunkt fikk en stemme (FrP) og falt.

LSNM- 005/20 Vedtak:

Forslag til kommunedelplan for klima legges ut på høring og til offentlig ettersyn fram til 20. mars 2020, jf. Plan- og bygningsloven § 11-14.

Formannskapet 30.01.2020:

Behandling:

Tilleggspunkt, foreslått av Michael Torp, Fremskrittspartiet

Følgende presiseres i planen, før den legges på høring:

Målene i kommunens klimadelplan skal hovedsakelig oppnås ved å tilrettelegge for- og belønne klimavennlige valg. Tiltak og krav ment for å vanskeliggjøre eller fordyre hverdagen til enkelte grupper, for eksempel bilistene, skal ikke benyttes.

Alternativt forslag, foreslått av Arild Svenson, Ny kurs

Saken returneres administrasjonen for mer politisk involvering før ny fremleggelse, samtidig med kommuneplanens arealdel

Votering:

Utsettelsesforslaget til Ny Kurs fikk en stemme (Ny Kurs) og falt.

FrPs tilleggspunkt fikk 2 stemmer (FrP, Ny Kurs) og falt.

Innstillingen fra utvalget for landbruk, samferdsel, natur og miljø ble vedtatt mot to stemmer (FrP og Ny Kurs)

FSK- 004/20 Vedtak:

Forslag til kommunedelplan for klima legges ut på høring og til offentlig ettersyn fram til 20. mars 2020, jf. Plan- og bygningsloven § 11-14.

Saksopplysninger:

Kommunen skal i sin overordnede planlegging innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser, der det også tas hensyn til effektiv ressursbruk for samfunnet. Dette bør inkludere tiltak mot avskoging, og eventuelt økt opptak av CO₂ i skog og andre landarealer, og videre sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i tråd med statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Forslag til kommunedelplan for klima (heretter kalt klimaplan) fremmes nå til 1. gangs behandling i formannskapet.

Planprogram for klimaplan ble vedtatt i Miljø- og samferdselsutvalget i Moss 30.05.2018, formannskapet i Rygge 31.05.2018, fellesnemda for nye Moss kommune 05.06.2018 og i bystyret i Moss 19.06.2018. Planen skal være en plan for kommunen som organisasjon og for kommunen som samfunn. I planprogrammet ble det lagt til grunn at planarbeidet skal føre til reduksjon i utslipp av klimagasser, redusert energibruk og en større andel fornybar energi. Planen skal vise dagens utslippsstatus, samt kommunens mål og strategier for å redusere utslippene. Klimaplanen skal belyse kommunens rolle som myndighet og samfunnsutvikler, og rollen som tjenesteyter, innkjøper, eiendomsforvalter mm.

Klimaplanens hovedmål er hentet fra kommuneplanens samfunnsdel, på temaet som omhandler klima. I tillegg til hovedmålet er det også utarbeidet delmål og strategier innenfor temaene transport, bygg og forbruk. Delmålene og strategiene er for fire forskjellige målgrupper: samfunnet, næringslivet, landbruket og kommunen. Planen begynner med et sammendrag som skal kunne leses uavhengig av resten. Videre følger en omtale av de fire forannevnte målgruppene med delmål og strategier, og til slutt bakgrunnskunnskap for de som vil ha en dypere forståelse av hvorfor delmålene og strategiene er foreslått. Målet er at planen skal være lettlest og tilpasset forskjellig interessenivå hos forskjellige grupper. Innspill på hvorvidt dette målet er oppnådd og eventuelt hva som kan forbedres er nødvendig for å kunne ha et sluttprodukt som når ut og brukes av alle.

I henhold til planprogrammet er ikke klimatilpasning et eget tema i den aktuelle planen. Dette temaet håndteres i kommunens risiko- og sårbarhetsanalyser, kommuneplanen, og alle arealplaner som skal utarbeides fremover. Sammenhengen mellom klimaarbeid og klimatilpasning blir likevel belyst.

Det er lagt vekt på å sette klimaarbeid i sammenheng med andre viktige samfunnsoppgaver i kommunen og belyse tverrfagligheten og behovet for samarbeid for å oppnå et bærekraftig samfunn, både i dag og i fremtiden. Det er også lagt vekt på å belyse alvoret i den utfordringen vi står overfor samtidig som mulighetene for et bedre samfunn med god livskvalitet trekkes fram. Planen er utarbeidet parallelt med kommuneplanens samfunnsdel og skal fremstå som en naturlig fortsettelse av temaet «Grønnere».

I planprogrammet var det lagt opp til en meget stram fremdrift med politisk sluttvedtak før sommeren 2019. For å oppnå en logisk sammenheng med kommuneplanen ble det

besluttet å utsette klimaplanen. Dette har gitt muligheter for enda større grad av medvirkning og en dypere forståelse for alle delene av samfunnet og hvordan det arbeides med å kutte klimagassutslipp i dag. Det har også gitt oss muligheten til å forankre planen godt i kommuneorganisasjonen og presentere planen for de folkevalgte i forkant av politisk behandling.

I arbeidet med klimaplanen har samarbeidet i Klima Østfold gitt oss et faglig grunnlag som ligger til grunn i fastsettelse av mål og strategier. I tillegg er styrende dokumenter fra nasjonalt og regionalt hold hensyntatt. Spesielt kan nevnes Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommunene, Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, Nasjonal transportplan, Regional transportplan, relevante risiko- og sårbarhetsanalyser og Fylkesplanen med relevante underliggende planer.

Medvirkning:

Ved varsel om oppstart ble det mottatt 6 innspill til planarbeidet, samtlige fra offentlige myndigheter.

I arbeidet med å utarbeide en ny visjon for den nye kommunen kom det inn 600 innspill fra innbyggere i alderen 10 til 80 år. Disse ble sortert under temaene som kommuneplanens samfunnsdel er bygd opp over. Omtrent 50 av innspillene gikk på temaet «grønnere» og disse ble hentet inn som medvirkning til klimaplanen i tillegg til samfunnsdelen. Det har også vært avholdt Gjestebud for alle ledere, hvor klima var et av temaene det kom innspill på.

I arbeidet med klimaplan er det skapt flere medvirkningsarenaer:

- Elever i alderen på 11 – 17 år på skoler i Moss og Rygge (ca. 425 elever)
- Elever i alderen 9 – 18 år under klimastreiken i Moss 22. mars 2019 (ca. 250 elever deltok på klimastreiken)
- Ungdommens fylkesråd våren 2018, samlingen var dedikert til klimaspørsmål (ca. 80 deltakere i alder 13-25 år, fra hele Østfold, deltok på samlingen).
- To åpne klimamøter på Bylab (vår og høst 2018)
- Ett møte med Besteforeldrenes klimaaksjon (høst 2019) (ca. 45 personer i alderen 30-80 år).
- Innspill fra Punkt Ø, om hvilken rolle kunsten kan spille i klimasaken.
- Møter med alle fagområder i Moss og Rygge kommuner for å forankre og få innspill på hvor de største utslippene knyttet til drift av kommunen er og hva som kan gjøres bedre med tanke på klimagassutslippsreduksjoner i Moss kommune framover.
- Det har vært klimadialog med noen næringslivsaktører i kommunen vår; Contiga, Rockwool, Aker Solution, Bastø Fosen og Moss Havn.
- Dialog med det lokale landbruket; åtte bønder fra Rygge og én fra Moss har kommet med betraktninger rundt klimagassutslipp, karbonfangst og klimatilpasning.
- Det er gjennomført politikerinvolvering før planen er lagt på høring.
- Innspill knyttet til planprogrammet fra offentlige myndigheter samt en tidlig presentasjon og dialog om planen i regionalt planmøte.

Til sammen er det altså kommet innspill fra ca. 800 innbyggere og arbeidstakere i Moss, Rygge og Østfold i forbindelse med klimaplan. Innspillene er delt inn i temaene transport, bygg, forbruk og avfall. Det er absolutt flest innspill knyttet til transport.

Høringsforslaget vil bli sendt statlige og regionale myndigheter, nabokommuner, lokale organisasjoner, lag og foreninger og de aktørene i næringslivet og landbruket som har medvirket. Det vil også bli gjort tilgjengelig på bibliotekene, samt på Kommunetorget og Bylab i Moss og på kommunens nettsider. I høringsperioden skal det gjennomføres minst

ett åpent møte, samtidig som det vil være mulig å møte på kommunetorget og plankontoret for en dialog rundt forslaget. Det vil bli lagt opp til medvirkningsmøter med regionale myndigheter og interessenter av planforslaget ved behov. Dette for å sikre at alle får mulighet til å få informasjon om og komme med uttalelser til planforslaget. Eventuelle vesentlige endringer av planens innhold vil kunne medføre krav om ny høring.

Vurderinger:

Kommunedelplanen for klima er Moss kommunes bidrag for den store felles globale dugnaden for å begrense global oppvarming til 1,5° C i forhold til klimaets temperatur i 1990. I skrivende stund er den globale oppvarmingen nådd 1° C. For å ivareta våre internasjonale forpliktelser må vi kutte våre direkte klimagassutslipp med minimum 42 % sammenlignet med 2016-nivå innen 2030. I samfunnsplanen, og som hovedmål i forslaget til klimaplan, er det foreslått at vi skal ha ambisjoner om å kutte 60 %. Dette tilsvarer 122 723 tonn CO₂-ekvivalenter. Det er viktig å huske at disse forpliktelsene egentlig dreier seg om å skape en god fremtid hvor alle kan leve trygt og forutsigbart. Det handler om levekår, folkehelse og verdiskaping vel så mye som natur og miljø.

Målgruppen for planen er alle kommunens innbyggere, arbeidsgivere og arbeidstakere. For å oppnå et slikt kutt må alle bidra. Dette vil nødvendigvis innebære en endret måte å innrette samfunnet på, en endret måte å tenke på og en endret måte å leve på. Det betyr derimot ikke at livskvaliteten skal bli dårligere. Dersom man lykkes med de endringene som foreslås i planen, vil samfunnet både bli mer nøktern i sitt forbruk og sin belastning av jordens ressurser, det skal bli enklere å organisere livet for de som har en strammere økonomi, det skal bli enklere å ha det godt sammen i vårt eget nærmiljø, landbruket skal fortsatt ha mulighet til å produsere den maten vi trenger og næringslivet skal få mulighet til å vokse og utvikle seg i det mulighetsrommet det grønne skiftet gir.

Siden utviklingen i global oppvarming går over lang tid og effekten av klimagasskutt ikke merkes umiddelbart, er det viktig å ha en måte å rapportere på om arbeidet går riktig vei. Miljødirektoratet har en årlig statistikk over alle kommuners direkte utslipp som slippes 15 måneder i etterkant. Det vil si at statistikken for 2019 først blir klar i mars 2021. Likevel vil denne statistikken gi oss mulighet til å se om vårt klimaarbeid frem mot 2030 går riktig vei. I tillegg til dette er det utviklet et første generasjons klimabudsjett for Moss kommune, der klimatiltak blir forsøkt målt i både kroner og øre og i CO₂-ekvivalenter. Dette budsjettet må utvikles fra år til år slik at det stadig blir mer presist og forteller lederne og de folkevalgte om kommunens innsats og vårt mulighetsrom. Dagens klimabudsjett dreier seg om klimatiltak, der noen tiltak er vanskelige å måle kvantitativt med tall. Disse er heller beskrevet i prosa, hvilket kanskje kan gi vel så mye forståelse av måloppnåelse for beslutningstakerne.

For en dypere forståelse av forutsetningene som ligger til grunn for valgene som er foreslått i planen, henvises til kapittelet i planens del 3 om forklaringer på klimamålene. Her er det fire spørsmål som besvares: 1) «Skal 60 % kutt av klimagassutslipp kun gjøres med klimagasskutt eller kan noe tas med økning av karbonopptak?», 2) «Skal det kun fokuseres på CO₂ som vil bidra til de varige løsningene, men som tar lang tid å merke effekten av, eller skal vi samtidig ha fokus på å kutte metan og lystgass som i stor grad er knyttet til jordbruk og avfall- og avløpshåndtering?», 3) «Hvor mye klimagasser skal vi kutte i de ulike sektorene? Hvem skal ta den største jobben?» og 4) «Hva med utslippene som er forbundet med produksjonen og transport av varer (indirekte utslipp)?»

Økonomiske konsekvenser: Noen av tiltakene som må til for at vi som samfunn skal kunne kutte klimagasser vil ha en konsekvens for budsjettet. Dette er belyst i kommunens klimabudsjett.

Miljø og klimakonsekvenser: Dersom vi lykkes med planen, vil forutsetningene for et bedre miljø og et stabilt klima bli bedre enn i dag.

Folkehelsekonsekvenser: Klimaplanen er en plan som skal sikre gode levekår og folkehelse for fremtidige generasjoner. Den har også til hensikt å vise at de endringene som må til i samfunnet kan bidra til bedre folkehelse i dag også. Eksempelvis vil en satsing på lavterskeltilbud for fritidsaktiviteter i nærmiljøet både gavne folkehelsen og klimaarbeidet.

Konklusjon: Rådmannen mener at planforslaget er godt gjennomarbeidet og oppfyller kravene i plan- og bygningslovgivningen. Planen bygger opp under kommunens visjon og legger til rette for et mer bærekraftig og en positiv samfunnsutvikling. Rådmannen anbefaler at forslag til kommunedelplan for klima legges ut på høring og til offentlig ettersyn fram til 20. mars 2020.

Vedlegg i saken:

16.01.2020   Klimaplan_01.20_hele_2